

DESAGERTUTA

Itoitz kuxkurturik dago. Aitzur, aritto, ureztaontzi, tutu malgu, katiuska, buzo, orga, soka, pala, pertz, ontzi eta palatxoek osatzen duten anabasan ezkutatuta. Orduak daramatza etxolan aitarengandik ihes. Beldurra ematen dio zigorrak baino, egingo dion errietak. Egin duena benetan larria da.

- Ez zara entsegura joango eta emanaldiarena ikusiko dugu!

- Zergatik ez aitta!?

- Belarrak egiteko sasoi bete-betean gaudelako!

- Ba joan egingo naiz!

- Atrebi!

Herenegun afaltzean aitarekin izan zuen sesioa.

“Pikutara belarra eta pikutara baserria! Ni izorratzea beste helbururik ez dauka aitak. Ikasturte osoa antzerkira joaten eta orain zer nahi du, azken emanaldia zapuztea? Lana besterik ez du buruan! Ardiei esnea jaistea, ilea moztea, mendira igotzea, non dabilzan begiratzea, arkumeak, belarrak, agotzak, laharrek erre... Beti dago zerbait nik egin nahi dudana eragozteko. Lagunak futbola, musika, dantza eta zirkua egiten dute. Ni beti baserrian lotuta, txakurra katean bezala!”

- Haziendak ez du festa egunik!– esaten zion aitak oporretara noiz joango ziren galdetzen zionean. Igerilekuan lagunekin elkartzeko nahiko lan!

“Gorroto dut! Haurra naizela uste du eta institutuan hasiko naiz sarri! Egin hau, hura eta bestea, horrela ez, begiratu nola egiten dudan nik, kasu eman, ikusi eta ikasi: eguneroko matraka! Zer uste du? Inutila naizela? Enteratuko da ba oraingoan!”

Hurrengo eguneko plana pentsatu zuenean lokartu zen Itoitz. Goiz altxatu eta auzoko baserrira joango zen. Bertakoek lagunduko zioten. Urte bete daramate Bordazulon maizter berriek. Hiru neska eta bi mutil. Juleni eskatuko dio herrira jaistea.

Aitarentzat alproja koadrila, alferrontziak, etxekalteak, hanka makurrak besterik ez dira. Itoitzi ere hasieran beldurra ematen zioten: txima luzeak, arrakalaz jositako belarri, sudur eta ezpainak, tatuaiak, arropa zarpaila...

Gauza bat zuten ona, noiznahi entzuten ziren gitarrak, trikitixa doinuak eta festa algarak Bordazulon. Baita lanegunetan ere. Arraroak ziren, bai, baina langileak. Okupak izan ala ez, kontua da erortzear zegoen etxea konpontzen ari zirela. Teilatu berria bukatutakoan kaldor festara ere gonbidatu zituzten aita, aitona eta Itoitz.

- Ezta okurritu ere!– Aitaren erantzuna joan nahi zuela esan zionean. Auzokoekin harreman oro debekatua zuen.

Noizbait patua alde izan behar eta halaxe gertatu zen ikastolara zihoan goiz batean. Aitak oinez joanarazten zion, “hankak gogortzeko”. Apirila edo izango zen. Euria barra-barra ari zuen eta euritakoa puskatzeko moduko haizea.

- Aizu neska, hobe duzu igotzea!– Eta lehenengo aldiz bizitzan ez zion kasurik egin aitaren aginduei: furgonetan kopilotu jarri zen.

- Julen naiz, eta zu?

- Itoitz.

Bigarrena egun bereko arratsaldean izan zen. Bordazuloko baratzean agertu zen. Osoa erakutsi zion Julenek. Harrituta geratu zen: porruak zientoka, tipulak, urazak, tomateak, babarrunak, ilarrak, azenarioak, kuiak, ziazerbak, babak, lekak... Hainbeste barazki? Ezta asteroko azokan ere! Esplikatu zion baita ere nola osatzen zituzten saskiak eta nola jaisten ziren merkatuetara.

Bisitaldiak, beno, ihesaldiak ugaritu egin ziren. “Alferrontzien” etxean nahi zuena egiten uzten zioten, nahi zuenean. Ez zegoen errietarik, ez zegoen agindurik, beti irribarrez hartu eta agurtzen zuten. Zoriontsu zen Itoitz!

Aitarekin haserretu arte. Ez, Itoitz ez zen inutila. Eta aitari demostratuko zion. Atzo, inoiz baino goizago jaiki eta gosaldutakoan erlategira zihoala esanez agurtu zuen. Erleetara joan beharrean, aldamenekoengana joan zen:

- Herrira eramango nauzu?

- Ez al zaude oporretan, maitte?– Julenek “maitte” esaten zion beti.

- Antzerki entsegua dut, mesede galanta egingo zenidake...

- Ay! Gaurko gazteak obligazio asko eta jolas gutxi duzue! Goazen!

Itzulera ere Julenekin egin zuen. Arratsalde osoa eman zuten tipulak bakantzen. Etxera afaltzera itzuli baino lehen erlategitik pasatzea erabaki zuen. Egundua osoa kanpoan eman eta gero aita sutan egongo zen.

Isiltasuna susmagarri egin zitzaion. Kilker hotsak soilik entzuten zituen. Arraroa zen, normalean Kanpozeleiko erreka pasatzen zuenean erleen burrunba entzuten zuelako. Aitonak kontatzen zionez, erleek soinu diferentea ateratzen zuten gaixo zeudenean, norbaitek erasotzen zienean edo erreginarik gabe gelditzen zirenean.

- Haien hitz egiteko modua da! Dantzari apartak ere badira, loreen inguruan dantza egiten esaten diete kideei non dagoen janaria ona!

Atzokoan zarata zirkinik ere ez! Bertaratu zenean eta lehenengo erlauntzaren tapa altxatu zuenean zur eta lur geratu zen: erlerik ez! Ezta bigarreanean, ezta hirugarrenean ezta hamaikagarrenean ere!

“Desagertu egin dira! Edo okerrago, hill! Ez diedalako janaria eta ura eman. Nire erruagatik! Aitak akabatu egingo nau! Ay ene!”

Beldurtuta korrikari eman zion eta Bordazuloko baratzeke etxolan sartu, tresna artean estali. Gau osoa eman du bertan. Ikaratuta, lotsatuta, damututa.

Egunsentia zen norbaitek txabolako atea ireki duenean. Julenek dal-dalka aurkitu du Itoitz, begiak hazita, malko arrastoekin. Parean zituen tresnak kendu eta besotan hartu du. Hitz egiteko nekatuegi, Itoitzek Julenen sorbaldan pausatu du burua. Etxera zeramala bidera agertu zaizkie aita eta aitona. Inoiz ez bezala besarkatu du aitak. Ez da errietarik egon. Esnea berotu eta oheraino lagundu dio. Afal ordura arte lo egin du Itoitzek.

Altxatu denean aitonak kontatu dizkio gorabehera guztiak: etxe inguruan hoska aritu zirela hasieran, erlategiaren inguruan bilatzen gero, Julen eta bere lagunengana jo zutela ondoren, herritarrak igo arte itxaron zutela basoa arakatzeko, suhiltzaileak etorri zirela...

Aita atzera eta aurrera dabil lapiko eta su artean, mahaia atontzen, ogia mozten. Ez dirudi haserre dagoenik, ondotik pasatzen den bakoitzean musu ematen baitio Itoitzi. Aitonak egongelaraino lagundu duenean harritu egin da: ohi baino plater gehiago ikusi du mahaian.

- Julen eta bere lagunak gonbidatu ditu aitak. Erleen desagertzea asunto serioa da. Ingurua okerrera aldatzen ari denaren seinale, pozoi asko edo lore gutxi dugu nonbait!

- Horregatik joan dira? Ez da nire errua izan?

- Gaitz erdi hala balitz! Erleak langile bezain azkarrak dira! Bizi diren tokiko airea, belarra, loreak, basoak kutsatzen direnean alde egiten dute.

- Nora baina?

- Auskalo! Ez baitira beste inon agertzen... Bueltatzea nahi badugu zer edo zer egin beharko dugu!

- Horregatik gonbidatu ditu aitak auzokoak?

- Beno, lehenik eta behin onik zaudela ospatzeko. Baina bai, aita konturatu da erleen arazoa gurea ere badela eta konpontzekotan, elkarrekin aritu behar dugula.

Erakuslea ezpainetan jarrita, aitonak antzerki emanaldiko zazpi sarrera erakutsi dizkio.

(ZEBAGUR)